

Kenniscentrum Forensisch Psychiatrische Zorg (KeFor)

Jaarverslag KeFor 2010 (15/9/2009-31/12/2009)

Op 15 september 2009 startte in het OPZC Rekem een gloednieuw project met de veelbelovende naam “Kenniscentrum Forensische Psychiatrie”, afgekort “KeFor”.

Vanuit het binnen- en buitenland wordt reeds decennialang druk uitgeoefend op de overheid om haar interneringsbeleid bij te sturen. Pas sedert enige jaren zijn er tastbare verbeteringen van het structureel en inhoudelijk aanbod voor de opvang van delinquenten met een psychische stoornis. Het aantal beschikbare bedden in ‘medium security units’ werd opgetrokken (Rekem, Bierbeek en Zelzate) en over de bouw van twee ‘high security units’ in Antwerpen en Gent werd een akkoord bereikt. Een wetenschappelijke sturing en evaluatie van deze projecten - cruciaal in het licht van een efficiënte besteding van overheidsmiddelen – bestaat voorlopig alleen in het Waalse landsgedeelte, namelijk het Centre de Recherche en Défense Sociale (CRDS, Doornik). Het OPZC Rekem besloot om de kat niet langer uit de boom te kijken. Met zijn klinische expertise en structurele voorzieningen is het de ideale setting om naadloos aan te sluiten bij actuele overheidsinitiatieven.

Personeel

Het aangetrokken personeel heeft zowel ervaring binnen de hulpverlening als de justitiële context. Projectcoördinator Inge Jeandarme heeft een jarenlange ervaring als psychiater binnen de gevangnissen en een forensisch ziekenhuis in Eindhoven. Psycholoog Siegfried Koeck, senior wetenschappelijk medewerker, heeft ervaring met zowel onderzoeksmatig als klinisch werk binnen het ambulante forensische circuit. Claudia Pouls, criminologe, vervolledigt de staf als junior wetenschappelijk medewerker.

Opdracht

KeFor zal wetenschappelijk onderzoek uitvoeren, initiëren en begeleiden binnen de verschillende forensische (pilot)projecten in Vlaanderen. Resultaten zullen kenbaar gemaakt worden in binnen- en buitenland onder de vorm van studiedagen, (poster)presentaties op (internationale) conferenties of publicaties.

Partners

Om aan deze opdracht te voldoen is een nauwe samenwerking met de collega’s in de praktijk nodig. Onderzoek start immers idealiter vanuit een ‘scientist-practitioner’ model teneinde behandelstrategieën en/of specifieke interventies te optimaliseren.

De nodige tijd werd uitgetrokken om kennis te maken met de medewerkers van de verscheidene settings van het forensische zorgcircuit Rekem en er werd gepeild naar hun verwachtingen. Tevens stonden (of staan) bezoeken gepland aan andere psychiatrische ziekenhuizen die aandacht hebben voor forensisch cliënteel (Sint Lucia, Ziekeren, Beernem, e.d.).

Deskundigen en academici werden geconsulteerd in binnen- en buitenland (Universiteit Maastricht, Katholieke Universiteit Leuven, Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Tilburg, Universiteit Hasselt, Universiteit Antwerpen).

Om partners te vinden voor gemeenschappelijke onderzoeksprojecten werd overlegd met de Broeders van Liefde, SPIL, vertegenwoordigers van justitie, het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie Nederland, het Universitair Forensisch Centrum en het Centre de Recherche en Defense Sociale.

Onderzoeksvoorstellen

Naast de verkenningrondes werden een drietal onderzoeksvoorstellen voorbereid.

Vooreerst zal aan de hand van de gemeenschappelijke registratie van de geïnterneerden ‘vrij op proef’ in ‘medium security units’ een profielschets beschreven worden, aangevuld met recidivecijfers en een indicatie voor de (predictieve) validiteit van instrumenten die pretenderen het risico op recidive in te schatten.

Een tweede project betreft de vertaling en implementatie van actuariële criteria die de kans op toekomstig gewelddadig gedrag voorspellen. Het is de intentie om die naar waarde te testen binnen een populatie verstandelijk beperkten.

Tot slot staat een protocol in de steigers om meer ondersteuning te verkrijgen van impliciete meting van seksuele preferentie bij specifieke typen van pedoseksuelen, gekoppeld aan een risicobepaling.

Deze voorstellen – en hopelijk vele andere in de toekomst – zullen worden voorgelegd aan een wetenschappelijke raad die erover oordeelt en adviseert. Hierin zetelen Vlaamse en Nederlandse academici die – zij het klinisch en/of methodologisch – een onbesproken erkenning genieten in hun vakgebied, aangevuld met vertegenwoordigers uit justitie en het overheidsbeleid. Wij zijn erg opgetogen met het niveau van de vertegenwoordiging en bedanken trouwens deze deskundigen voor hun bereidwilligheid.

Toekomst

Het volgende jaar zijn reeds presentaties gepland op symposia in binnen- en buitenland.

Naar de lente toe zal – mits goedkeuring van het wetenschappelijk comité en de ethische commissies – gestart worden met het verzamelen van gegevens op verschillende locaties.

Er worden plannen gemaakt om een tweedaags symposium te organiseren waarin gerenommeerde sprekers de ‘state of the art’ komen toelichten wat betreft de bejegening van het forensisch cliënteel in vele van zijn deelaspecten (inhoud, vorm en structuren).

Op langere termijn wil KeFor meewerken aan een gedurige, systematische en gecoördineerde monitoring van het traject van geïnterneerden, over de instellingen heen en inschatting van benodigd therapeutisch of begeleidend aanbod.